

การสำรวจประสบการณ์การเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาของผู้ป่วยในโรงพยาบาล อุดรธานี บัณฑิตวิทยาลัย, นฤมล เจริญศิริพรกุล¹

บทนำ: ปัจจุบันผู้ป่วยให้ความสนใจในเรื่องโรคและสุขภาพที่ตนเป็นอยู่เพิ่มมากขึ้น ทั้งยังต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาที่ตนเองจะได้รับ ดังนั้นการให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการรายงานการเกิดไม่พึงประสงค์จากยา (adverse drug reactions; ADRs) จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ เนื่องจากผู้ป่วยเป็นบุคคลแรกที่จะสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การเกิด ADRs ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ดีที่สุด การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจประสบการณ์การเกิด ADRs และลักษณะของ ADRs ที่เกิดขึ้นของผู้ป่วยในโรงพยาบาล วิธีการดำเนินการวิจัย: การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยให้ผู้ป่วยตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (self-administered questionnaire) ณ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น เก็บข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน-ตุลาคม 2554 และเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2555 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (chi-square test) และนำเสนอผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา **ผลการศึกษาวิจัย:** ผู้ป่วยร้อยละ 95.3 (1095/1044) ตอบกลับแบบสอบถาม ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.1) อายุเฉลี่ย 39.6 ± 13.6 ปี และไม่มีโรคประจำตัวร่วม (ร้อยละ 59.0) จากจำนวนผู้ป่วยทั้งหมดร้อยละ 24.7 รายงานว่าเคยมีประสบการณ์การเกิด ADRs ซึ่งผู้ป่วยในจำนวนนี้ร้อยละ 77 รายงานความรุนแรงของ ADRs อยู่ในระดับรุนแรงปานกลางถึงรุนแรงมาก กลุ่มยาที่ทำให้ผู้ป่วยเกิด ADRs มากที่สุดได้แก่ กลุ่มยาปฏิชีวนะ (ร้อยละ 33.1) กลุ่มยาในระบบกล้ามเนื้อและกระดูก (ร้อยละ 15.5) และกลุ่มยาในระบบประสาทส่วนกลาง (ร้อยละ 14.9) ตามลำดับ ส่วนลักษณะของ ADRs ที่ผู้ป่วยรายงานมากที่สุดได้แก่ ผื่น (ร้อยละ 25.2) คัน (ร้อยละ 11.7) และบวม (ร้อยละ 11.7) ตามลำดับ และแหล่งข้อมูลส่วนใหญ่ที่ผู้ป่วยใช้ในการยืนยันการเกิด ADRs ของตนเองคือ บุคลากรทางการแพทย์ (ร้อยละ 35.5) นอกจากนี้ยังพบว่าประสบการณ์การเกิด ADRs ของผู้ป่วย ระดับความรุนแรงของ ADRs ที่เกิดขึ้นและการรายงานให้แพทย์ทราบหลังจากเกิด ADRs ต่างก็เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความมั่นใจในการประเมิน ADRs ด้วยตนเองของผู้ป่วย ($p < 0.05$) **สรุปผลการวิจัย:** บุคลากรทางการแพทย์เป็นแหล่งข้อมูลหลักที่ผู้ป่วยใช้ยืนยันการเกิด ADRs ของตน ดังนั้นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ADRs โดยบุคลากรทางการแพทย์จึงเป็นบทบาทสำคัญที่ช่วยให้ผู้ป่วยสามารถระบุ ADRs ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา ADRs
Self-administered questionnaire

¹คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

***Corresponding author:** คณะเภสัชศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

โทรศัพท์/โทรสาร 043-202378-9 e-mail: narumol@kku.ac.th

ผลของริสเพอริโดนต่อเภสัชจลนศาสตร์ของวาลโปรเอท ในผู้ป่วยโรคอารมณ์แปรปรวนสองขั้ว

จิราภรณ์ เพ็ญพิมพ์¹, สิริกร บัณฑิต¹, อาภากร ประวาท¹, ณัฐวัฒน์ ตีระวัฒนพงษ์¹, จิรุตตา คำสีเขียว¹, ทัดดา ศรีบุญเรือง¹

บทนำ: ปัจจุบันมีการใช้ริสเพอริโดนร่วมกับวาลโปรเอทในการรักษาผู้ป่วยโรคอารมณ์แปรปรวนสองขั้วที่มีภาวะแมเนียเพิ่มขึ้นเนื่องจากให้ผลดีในการรักษา จากรายงานที่ขัดแย้งกันของการใช้ริสเพอริโดนต่อเภสัชจลนศาสตร์ของวาลโปรเอท งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของริสเพอริโดนต่อเภสัชจลนศาสตร์ของวาลโปรเอทโดยการเปรียบเทียบพารามิเตอร์ทางเภสัชจลนศาสตร์ของวาลโปรเอทโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับยาเมื่อถึงสภาวะคงที่และอัตราการกำจัดยา วิธีการดำเนินการวิจัย: ศึกษาเชิงเปรียบเทียบโดยเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่มีรายงานข้อมูลระดับวาลโปรเอท ณ สภาวะคงที่ จำนวน 129 รายย้อนหลังสองปีจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างถูกจำแนกออกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มควบคุมคือกลุ่มที่ได้รับวาลโปรเอทเดี่ยว 91 ราย และ กลุ่มทดลองคือกลุ่มที่ได้รับวาลโปรเอทร่วมกับริสเพอริโดน 38 ราย จากนั้นรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา Chi-square และ t-test **ผลการศึกษาวิจัย:** พบข้อมูลพื้นฐานได้แก่ อายุ น้ำหนัก ขนาดยา วาลโปรเอทเฉลี่ย สัดส่วนการกระจายของเพศ ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างสองกลุ่ม ($P > 0.05$) เมื่อเปรียบเทียบพารามิเตอร์ทางเภสัชจลนศาสตร์วาลโปรเอทระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ยระดับยา วาลโปรเอทระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองเป็น 66.03 ± 30.01 และ 83.72 ± 37.47 มิลลิกรัม/ลิตร ($P = 0.012$) ตามลำดับ และพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราการกำจัดยา วาลโปรเอทระหว่างกลุ่มควบคุม 0.71 ± 0.74 ลิตรต่อชั่วโมง และ กลุ่มทดลอง 0.55 ± 0.41 ลิตรต่อชั่วโมง ($P = 0.037$) อย่างไรก็ตามพบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของอัตราการกำจัดยา วาลโปรเอทต่อน้ำหนักตัวระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง 0.29 ± 0.33 และ 0.27 ± 0.16 ลิตรต่อชั่วโมงต่อกิโลกรัม ($P > 0.05$) **สรุปผลการวิจัย:** หากพิจารณาจากอัตราการกำจัดยา วาลโปรเอทต่อน้ำหนัก สามารถสรุปได้ว่าการใช้ริสเพอริโดนไม่ส่งผลต่ออัตราการกำจัดยาของวาลโปรเอทเมื่อใช้ร่วมกัน

คำศัพท์สำคัญ: วาลโปรเอท ริสเพอริโดน เภสัชจลนศาสตร์ โรคอารมณ์แปรปรวนสองขั้ว

¹คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

***Corresponding author:** คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัย

อุบลราชธานี อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 34190

โทรศัพท์/โทรสาร 045-353630 e-mail: phtattsr@ubu.ac.th, tatta_sri@hotmail.com